

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:
/проф. д-р Владимир Ангелова/

Ректор:
/проф. д-р Румен Младенов/

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

**МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА**

Образователна и научна степен: ДОКТОР

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ...

Форма на обучение	Продължителност на обучението	Език на обучение
Редовна	3 години	Български език
Задочна	4 години	Български език
Самостоятелна	5 години	Български език

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Докторската програма “МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА” осигурява обучението по трети цикъл на КРЕПВО: Ниво 8 на Европейската квалификационна рамка (ЕКР); Ниво на Квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование (КРЕПВО); Ниво 8 по ISCED; Ниво 8 на Националната квалификационна рамка (НКР).

Завършилите получават образователната и научна степен “доктор по педагогика”

В квалификационната характеристика се определят знанията, уменията, личностните и професионалните компетентностите на докторантите, обучавани в и завършили докторската програма “Методика на обучението по български език и литература”.

Аспектите на професионалната дейност са: образователни, управленски, планови, проектни, аналитически, предприемачески, изследователски.

Като основен документ квалификационната характеристика на специалността определя учебния план и учебните програми за обучение на докторантите по докторска програма “Методика на обучението по български език и литература”. Тя е съобразена със Закона за висшето образование, със Закона за развитие на академичния състав в Р. България, с Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилник за развитие на академичния състав на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”.

2. ОБРАЗОВАТЕЛНИ И НАУЧНИ ЦЕЛИ

Целта на докторската програма „Методика на обучението по български език и литература“ е да подготви висококвалифицирани научни, изследователски и преподавателски кадри с базисен опит в областта на обучението по български език и литература във всеки етап на средното училище, които притежават знания, умения и компетентности за прилагане на иновационни постижения в педагогическата си практика и могат да участват в интердисциплинарния обществен процес за подобряване и реформиране на образованието.

3. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

В хода на обучението по ДП „Методика на обучението по български език и литература“ докторантите имат възможност да се запознаят с различните аспекти на изследователската работа, както чрез участие в подходящи курсове и семинари, така и в процеса на формално взаимодействие с научните си ръководители и академичната общност в областта на педагогиката на обучение по български език и литература. Подготовката по докторска програма „Методика на обучението по български език и

литература“ се реализира по **индивидуален учебен план**, в който се конкретизират учебните дисциплини, научноизследователската и преподавателската дейност, които следва да осъществи докторантът, за да разработи успешно своята докторска дисертация, както и за да усвои необходимите компетентности и личностни умения, определящи неговия професионален профил.

Обучението се организира в три части: образователна, научноизследователска и педагогическа дейност. *Образователната работа* е свързана с аудиторна и извънаудиторна заетост на докторантите, полагане на докторантски минимума (като завършващ етап). *Научноизследователската работа* обхваща процеса по създаване и разпространение на знание чрез участие в научни форуми, научноизследователски или образователни проекти, публикуване на постигнатите резултати в специализирани научни издания, подготовка и защита на дисертационен труд. *Педагогическата подготовка* включва провеждане на семинарни и практически упражнения по учебни дисциплини, свързани с научния профил на докторската програма, като Методика на обучението по български език и литература, хоспитиране, и др. в специалностите от ОКС „бакалавър“ на Педагогическия факултет при Пловдивски университет „П. Хилендарски“.

В съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България, подготовката по докторска програма „Методика на обучението по български език и литература“ е с обща продължителност до 3 години за редовна/самостоятелна форма на обучение и до 4 години за задочна форма. Обучението завършва с публична защита на дисертационен труд пред петчленно научно жури, чийто състав се определя съобразно действащото законодателство и нормативна база.

4. КОМПЕТЕНТНОСТИ

Подготовката на докторантите осигурява надграждане на знанията в областта на българския език и литературата, педагогиката, психологията, получени от придобиването на образователните и квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“. Докторантите се запознават с актуалните научни изследвания, подходящите изследователски методи, специализираните софтуерни продукти за обобщаване на информация, съвременните международни стандарти за оформяне на научни публикации и тяхното популяризиране в специализирани научни и образователни платформи в контекста на общовалидната научна етика и др.

Придобилите ОНС „доктор“ в докторската програма „Методика на обучението по български език и литература“ трябва да са усвоили знания и умения за:

- методологията и методите в областта на педагогическите изследвания;
- съвременните тенденции в науките и практиките осигуряващи образователните дейности;
- философията и парадигмите на обучението по български език и литература в СУ;
- управлението и преобразуването на образователния процес в съвременен

модел;

- културните и социални предизвикателства пред училището и други образователни институции;
- алтернативи и съвременни подходи в обучението по български език и литература в СУ.

В резултат на проведеното обучение по ДП „Методика на обучението по български език и литература” докторантите получават следните компетентности:

Базови:

- създава и тълкува нови знания в областта на обучението по български език и литература в СУ чрез собствени изследвания, или друга научна дейност;
- разширява обхвата на досега познатата научна област и преценява необходимостта от актуални публикации;
- има рефлексия за постиженията в научно-изследователския труд;
- проектира, изпълнява, адаптира и верифицира изследователския процес.

Научно-специализирани (в научната област) – представящи знания и умения, необходими за дисертационното изследване:

- организира, планира и реализира самостоятелно собствената си научна дейност в съответствие с изискванията за разработване на дисертация;
- мисли иновативно, разработва и поставя рационален план, който да породи нови идеи за плодотворен край на изследването;
- намира, извлича, подрежда, синтезира и оценява необходимата информация от различни източници, свързани с темата и изследователския проблем, заложен в нея;
- пише и представя научни документи (научни статии, резюмета, доклади, графики и др.), свързани с обучението по български език и литература в СУ;
- комуникира с различни аудитории и медии.

Личностни:

- проявява творческо мислене, практически умения и новаторство при решаване на даден проблем;
- притежава способност за самооценка на положения изследователски труд;
- проявява лична отговорност, самостоятелност и инициативност;
- показва умения за критичност и самокритичност.

Комуникативни и социални:

- демонстрира и използва умения, изискващи проява на висока лична отговорност, собствена инициативност в сложни и непредвидими контексти;
- ефективно комуникира на български и на един или няколко чужди езика;
- ефективно работи в екипи и групи;

- има ефективни публични изяви и публично говорене.

Професионални компетентности:

- осигурява различни ресурси за професионалната си дейност;
- осигурява контрол, грижа и оценка на качеството и ефективността на процеси и резултати в професионалната си дейност;
- проявява способност за научни изследвания и проектна дейност;
- демонстрира способности да концептуализира, проектира, изпълнява и да се съобразява с модерните постижения в областта на обучението по български език и литература в СУ, както и да адаптира дейността си към непредвидено възникващи обстоятелства;
- осигурява пренос и вярна екстраполация на собствените резултати при решаване на други проблеми от научната област;
- ясно формулира нови теоретични и практически проблеми;
- проявява адекватно поведение и взаимодействия в професионална и специализирана среда.

5. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите докторската програма „Методика на обучението по български език и литература“ са високо подготвени специалисти, които могат да се реализират като:

- преподаватели в сферата на средното образование и обслужващите звена в системата на народната просвета;
- преподаватели във висшите училища по учебни дисциплини от професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по...“;
- изследователи в научни институти и организации в областта на методиката на обучение по български език и литература;
- експерти в образователни структури, неправителствени организации и др., изискващи съответното равнище на квалификация по методика на обучението по български език и литература;
- кадри, заемащи управленски длъжности в регионални инспекторати и в общински структури за управление на образованието и културата.

Завършилият докторската програма може да участва в различни форми на продължаваща квалификация (постдокторантски програми за повишаване на професионалната квалификация и опит по научната специалност и в професионалната област) и в конкурси за заемане на академични длъжности и/или придобиване на научна степен.